

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของคุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 แต่ละสาขา 3) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้กับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างเป็นครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามตาม มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 296 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) และรูปแบบในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้ จำนวน ร้อยละ และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) ในการจัดอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษสภาพความเป็นจริงของคุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) จำแนกตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ พบว่า คุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐาน

คุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 โดยภาพรวม ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สาขาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ สาขา ภาษาไทย ปฐมวัย วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ส่วนสาขาสังคมศึกษา คุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้าน คุณธรรม จริยธรรม สำหรับคุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ในภาพรวมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา และเมื่อวิเคราะห์แยกตามสาขา พบว่า สาขาที่มีผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านนี้ต่ำ ได้แก่ สาขา ภาษาไทย ปฐมวัย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา ส่วนสาขา วิทยาศาสตร์ทั่วไป และ สาขา คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ต่ำที่สุด

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) อันดับที่ 1 ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นครูด้านทักษะทางปัญญา ที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาให้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชา อันดับ 2 มี 2 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการจัดการเรียนรู้ และทักษะด้านความรู้ สาขาที่ต้องพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ เป็นอันดับ 2 มี 4 สาขา ได้แก่ สาขา 1)วิทยาศาสตร์ทั่วไป 2)ภาษาอังกฤษ 3) คณิตศาสตร์ 4) สังคมศึกษา สาขาที่ต้องพัฒนาทักษะด้านความรู้เป็นอันดับที่สอง มี 2 สาขา ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2)ปฐมวัย

การศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องการพัฒนาด้านตนเองมากที่สุดได้แก่ ทักษะการจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาที่ต้องการพัฒนาได้แก่ สาขา ปฐมวัย วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา รูปแบบการพัฒนาที่ต้องการได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพความเป็นจริงของคุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 โดยภาพรวม ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ได้ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อในการเรียนและการปฏิบัติงาน อาจารย์ที่มีหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษาได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยเน้นย้ำกับนักศึกษาถึงความสัมพันธ์ในการพูดคุยกับครูพี่เลี้ยง ครูและบุคคลอื่นๆ ในโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ครูที่นอกเหนือจากการสอน ตามที่โรงเรียนได้มอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติ

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) อันดับที่ 1 ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นครูด้านทักษะทางปัญญา เนื่องจากทักษะทางปัญญาเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนต้องอาศัยการบูรณาการสาระความรู้ในหลายๆ ด้าน เพื่อนำมาใช้ในขณะปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้แก่ ทักษะการวางแผนการทำงานที่ต้องอาศัยความรอบคอบ การทำงานอย่างมีระบบ ทักษะการแก้ปัญหาในขณะจัดการเรียนการสอนให้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การมีวิจรรณญาณและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในการแก้ปัญหา และเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5) ที่ต้องการให้ให้บัณฑิตในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีทักษะทางปัญญา สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศและแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การวินิจฉัยแก้ปัญหา และทำการวิจัยเพื่อพัฒนางานและพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถคิดแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน เสนอทางออก และนำไปสู่การแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ เป็นผู้นำทางปัญญาในการคิด

พัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ และการพัฒนาศาสตร์ทางครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีนวัตกรรม และสอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของ วิจารย์ พานิช (2556) ที่ต้องการให้ครูมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา รู้จักคิดในการเลือกหรือไม่เลือกสิ่งใดอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นในสังคมเพื่อให้เกิดผลงาน จนสามารถที่จะแก้ปัญหาหรือพัฒนาหน่วยงานได้ สำหรับคุณลักษณะความเป็นครูอันดับที่ 2 ที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ และ ทักษะการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากทักษะด้านความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญมากในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการสื่อสารที่ทันสมัยขึ้น นักเรียนก็สามารถที่จะเข้าถึงแหล่งความรู้ได้เท่าๆ กับครู ผู้เป็นครูจึงควรที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอทั้งความรู้ในวิชาชีพครู ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้ทั่วไปที่จะใช้ในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของ ชมพูนุช ร่วมชาติ (2548) ได้ศึกษา อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2550-2559) พบว่า ครูควรมีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้งอย่างน้อย 2 สาขา ความรู้ในวิชาชีพครูและความรู้ทั่วไปในศาสตร์อื่นๆ สำหรับทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับครูในปัจจุบันหรือครูที่อยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การเรียนจะไม่จำกัดอยู่แต่ในตำราและครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนจากเดิมที่เคยทำ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วิจารย์ พานิช (2556) ว่า บทบาทของทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ควรทำหน้าที่เป็นครูฝึก หรือ พี่เลี้ยง สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติ ครูก็เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กับ นักเรียน

การศึกษาค้นคว้าความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ทั้งนี้เนื่องจากทักษะการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวนำไปใช้ในการจัดการสอน ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อยหลายส่วน

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 อาจารย์ผู้สอนในคณะครุศาสตร์ควรสอดแทรกทักษะทางปัญญาในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา โดยการมอบหมายงานที่ส่งเสริมทักษะทางปัญญาในกับนักศึกษา เช่น การระบุวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม การสร้างสรรค์ผลงานที่เหมาะสมกับสภาพและบริบท

5.3.1.2 คณะครุศาสตร์ ควรปรับหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะทางปัญญา ตามข้อกำหนดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5)

5.3.1.3 คณะครุศาสตร์ ควรจัดอบรมในหัวข้อการพัฒนาทักษะทางปัญญา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

5.3.2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 รูปแบบการพัฒนาทักษะทางปัญญาสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5.3.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางปัญญาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5.3.2.3 การพัฒนาตัวเองชี้ทักษะทางปัญญาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา